

Asia: VN/8058/2023

Luonnos ympäristöministeriön asetukseksi yhteentoimivassa tietomallimuodossa laadittujen kaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta

Huomiot asetuksen pykälistä

Huomionne asetusluonnoksen 1 §:stä ja liitteistä 1-3.

-

Huomionne asetusluonnoksen 2 §:ssä esitettyyn vaatimukseen siitä, että kaavassa on noudatettava liitteen 4 mukaista vakiomuotoista kaavamääräyksen ja kaavakohteen esitystapaa ja kaavamääräyksen otsikointia.

-

Huomionne liitteessä 4 esitettyihin kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystapoihin.

-

Huomionne liitteessä 4 esitettyihin kaavamääräyskoodien yhdistelmiin ja kaavamääräyksen muodostamisen periaatteisiin liittyen.

-

Yleiset huomionne liitteestä 4.

-

Yleiset huomionne asetuksesta

Yleiset huomionne luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi yhteentoimivassa tietomallimuodossa laadittavien kaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta.

-

Muut huomiot

Muut mahdolliset huomionne.

1. Puute kokonaisuudessa: pyöräliikenteen väylien hierarkiarakenne

Kuten Espoon ja Lahden kaupungin lausunnoissa on todettu, kokonaisuudesta näyttäisi puuttuvan pyöräliikenteen väylien hierarkiarakenne, jollainen moottoriajoneuvoliikenteen osalta löytyy.

2. Oulu esimerkkinä: pyöräliikenteen verkkohierarkian huomiointi kaavoissa

Oulussa pyöräliikenne huomioidaan (pääreitit, baanaverkko) kaavoissa, joten samaa mallia voitaisiin noudattaa muuallakin.

3. Espoon huomiolle kannatusta Pyöräliitolta

Pyöräliitto kannattaa Espoon kaupungin esittämää ajatusta: "Kun moni muukin merkintä on luokiteltu tason mukaan, voisi omat koodinsa luoda pyöräily-yhteyksien eri tasoille: esimerkiksi pääpyöräväylä, pyöräväylä."

4. Lahden kaupungin nostot: ohjeiden puute kaavamerkinnöissä

Myös Lahti tuo esiin tarpeen selkeyttää kaavamerkintöjä koskien kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiä: "Yleiskaavan osalta liite ei ohjeista kehitettävien kävelyn ja pyöräilyn yhteyksien kuvautumisesta."

"Jäimme pohtimaan, miksi yleiskaavamerkinnöissä on eri liikennemuotojen käyttöön tarkoitetuissa linjauksissa runsaasti merkintävaihtoehtoja autoteille, rautateille ja joukkoliikenteelle, mutta yhteensä vain kolme merkintää kävelylle ja pyöräilylle. Näistä kolmesta yksi on yhteinen. Kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksien parantamiseksi ja laadukkaan liikkumisympäristön edistämiseksi ja huomioimiseksi yleiskaavatasolla näkisimme, että kansallisellakin tasolla hyötyisimme määräyksistä, joilla voidaan kuvata eritasoisia kävelyn ja pyöräilyn reittejä, tai esim. kävelyn laatureittia."

5. Väyläviraston ohjeet: pyöräliikenteen huomioiminen kaikissa vaiheissa

Väyläviraston pyöräliiketeen suunnitteluohjeet (Väyläviraston ohjeita 18/2020) ohjeistavat huomioimaan pyöräpysäköintijärjestelyt jo maankäytön suunnitteluvaiheessa. Tavoitteena on luoda kilpailukykyisiä järjestelyjä autoliikenteen kanssa. Kuten Väyläviraston ohjeissa todetaan, "Pyöräliikenteen järjestelyt tulee ottaa huomioon koko elinkaaren ajalta maankäytön suunnittelusta väylien suunnitteluun, toteutukseen ja kunnossapitoon asti. [...] Lähtökohta pyöräliikenteen laadukkaaseen infrastruktuuriin muodostuu kaavoitusvaiheessa."

Samaten Väyläviraston pyöräliikenteen suunnitteluohjeissa todetaan, että "Verkkosuunnittelun kannalta yleiskaavoitus on tärkein vaihe, sillä pyöräliikenteen pääverkko määritetään yleensä samanaikaisesti yleiskaavan kanssa ja osoitetaan yleiskaavakartalla ja kaavamääräyksissä. Pyöräliikenne kytketään myös osaksi joukkoliikennettä liityntämuotona."

6. Pyöräpysäköinnin huomiointi

Pyöräpysäköinnin osalta Väyläviraston pyöräliikenteen suunnitteluohjeissa todetaan: "Pyöräpysäköintijärjestely otetaan huomioon jo maankäytön suunnittelussa siten, että järjestelyt ovat kilpailukykyisiä autoliikenteen järjestelyiden kanssa. Maankäytön suunnittelun yhteydessä arvioidaan isoimpien pyöräpysäköintikeskuksien sijainnit ja kaavoituksessa laaditaan kaavamääräykset myös pyöräpysäköintipaikoille."

Samansuuntaisesti suosittelee toimimaan myös Valtion liikuntaneuvosto suosituksissaan ympäristöministeriölle: "Huomioidaan pyöräilyn tarpeet ja olosuhdevaatimukset (mm. pyöräparkit ja säilytystilat) nykyistä paremmin rakentamisessa, kuten rakentamisen lainsäädännössä ja ohjeistuksessa." (Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2023:14)

7. Tieliikennelain huomioiminen ja liikennemuotojen yhdenvertainen kohtelu

Tieliikennelaki 729/2018 astui voimaan 1.6.2020 ja kaavoituksen osalta tulisi varmistaa, että noudatetaan samoja periaatteita, joita voimassaoleva lainsäädäntö linjaa. Tieliikennelaissa pyöräliikennettä käsitellään autoliikenteen kaltaisesti ja toiminnallisesti pyörä on lähempänä autoa kuin jalankulkijaa.

8. Selvitys kävelyn ja pyöräilyn edistämisestä: Yhteistyön tarve ja kaavoituksen rooli

Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen mahdollisuudet ja esteet -selvitys (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:53) toteaa:

"[K]ävelyä ja pyöräilyä tukevan yhdyskuntarakenteen edistäminen vaatii saumatonta yhteistyötä kuntien, maakuntaliittojen ja ELY-keskusten välillä. Haastatellut katsoivat, että kaavoitusta kehittämällä tulisi aina taata kävelylle ja pyöräilylle sen tarvitsema tila ja reitit. Lisäksi tärkeitä ovat kattavat jalankulku- ja pyöräliikenteen verkkosuunnitelmat, joiden suhteen kaikkien kuntien tulisi ryhtyä työhön."

Tulenheimo Martti
Pyöräliitto ry